

Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΩΣΤΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ

Σύντομη παρουσίαση των βασικών στοιχείων και συμπερασμάτων από τον οδηγό διαχείρισης για τα συνδικάτα, της ETUC με τίτλο «**Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και ο Κόσμος της Εργασίας¹**».

¹ Η επιλεκτική επιλογή στοιχείων και infographics από τον οδηγό της ETUC και η παρουσίασή τους στα Ελληνικά έγινε από το Κοινωνικό Πολύκεντρο της ΑΔΕΔΥ.

Ολόκληρος ο οδηγός είναι διαθέσιμος στον ακόλουθο σύνδεσμο:

https://www.etuc.org/sites/default/files/publication/file/2020-08/ETUC-adaptation-climate-guide_EN.pdf

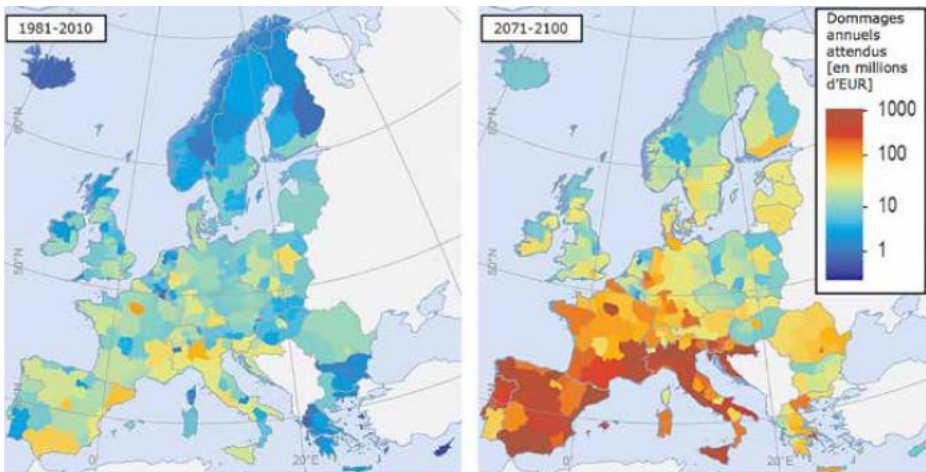

Τι σημαίνει προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή;

Η πρόβλεψη των αρνητικών συνεπειών και η λήψη των κατάλληλων δράσεων με στόχο την ανάσχεση ή τον περιορισμό των καταστροφών που μπορεί να επιφέρει, ή ακόμη σε κάποιες περιπτώσεις, η δημιουργία οφέλους από τις ευκαιρίες που μπορεί να προκύψουν εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής. Σε κάθε περίπτωση κεντρικός στόχος παραμένει η μείωση της ευαλωτότητας συγκεκριμένων περιοχών, οικονομικών κλάδων και πληθυσμών.

Οι κίνδυνοι δεν είναι ίδιοι για όλη την Ευρώπη: Ποια κλιματικά φαινόμενα απειλούν περισσότερο και ποιες ευρωπαϊκές χώρες και οικονομίες

Μέσα στα επόμενα χρόνια, ακραία καιρικά φαινόμενα όπως η αύξηση της θερμοκρασίας και οι μεταβολές στη συχνότητα και την ένταση των βροχοπτώσεων θα επηρεάσουν όλη την ήπειρο. Όμως, η ευαλωτότητα ανά περιοχή εκτιμάται ότι θα είναι διαφορετική, με τη Νότια Ευρώπη και ιδιαίτερα τις

Source: Global Environmental Change

χώρες της Μεσογείου να είναι περισσότερο ευάλωτες από την αύξηση της θερμοκρασίας, την μείωση των βροχοπτώσεων και τον κίνδυνο ξηρασίας (με τις ανάλογες επιπτώσεις για τους υδάτινους πόρους και την βιοποικιλότητα).

Τα μεσοπρόθεσμα και

μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, ιδιαίτερα στην απασχόληση και στις θέσεις εργασίας θα είναι κατά συνέπεια, εντονότερα για τις χώρες του ευρωπαϊκού νότου.

Η απώλεια θέσεων εργασίας σε καίριους οικονομικούς τομείς και η μετακύλιση της κρίσης στη συνολική απασχόληση

Ήδη από προηγούμενες εκθέσεις είχε προβλεφθεί ότι η μείωση των θέσεων εργασίας λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων θα έφτανε στις 240.000 μέχρι το 2020, και αν δεν ληφθούν εγκαίρως μέτρα το 2050 θα φτάσει τις 410.000. Υπολογίζεται ότι η Βουλγαρία, η Κροατία, η Κύπρος, η Ελλάδα, η Λιθουανία και η Ρουμανία θα έχουν τις περισσότερες απώλειες στην συνολική απασχόληση. Ο λόγος είναι η μεγαλύτερη εξάρτηση της οικονομίας των χωρών αυτών από την γεωργία και τον τουρισμό.

Αντίστοιχα χώρες όπως η Μ. Βρετανία και οι Σκανδιναβικές θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την μεταστροφή των κλιματικών συνθηκών. Η μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας στην οποία θα

συμβάλουν όλο και περισσότερο τα ακραία φαινόμενα είναι ένας επιπλέον αστάθμητος παράγοντας για την μετακύλιση της κρίσης στο σύνολο της οικονομίας.

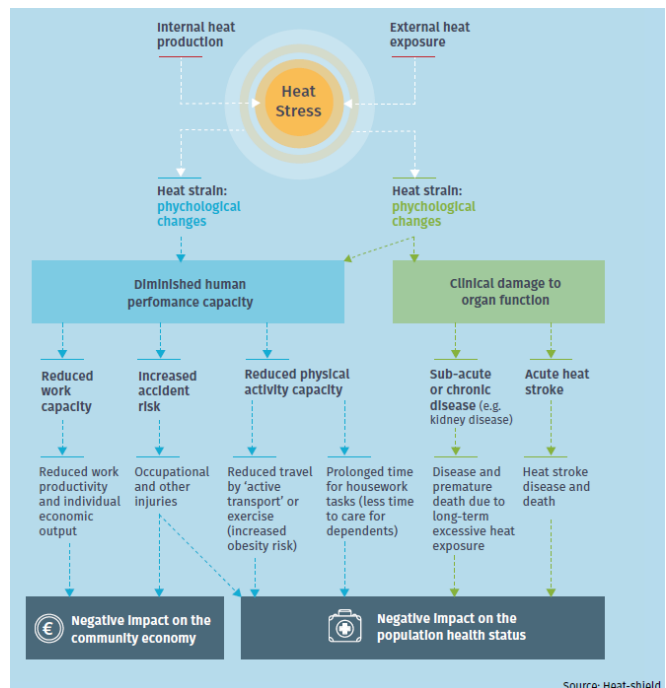
Σύμφωνα με την έκθεση, μεγαλύτερες απώλειες θέσεων εργασίας θα έχουν οι τομείς της βιομηχανικής παραγωγής, του εμπορίου, του τουρισμού αλλά και της δημόσιας διοίκησης καθώς η μετάδοση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής από τον πρωτογενή στο δευτερογενή και

τριτογενή τομέα της οικονομίας θα λειτουργεί με ιδιαίτερα πολλαπλασιαστικό τρόπο.

Οι επιπτώσεις στην υγεία και τις συνθήκες εργασίας

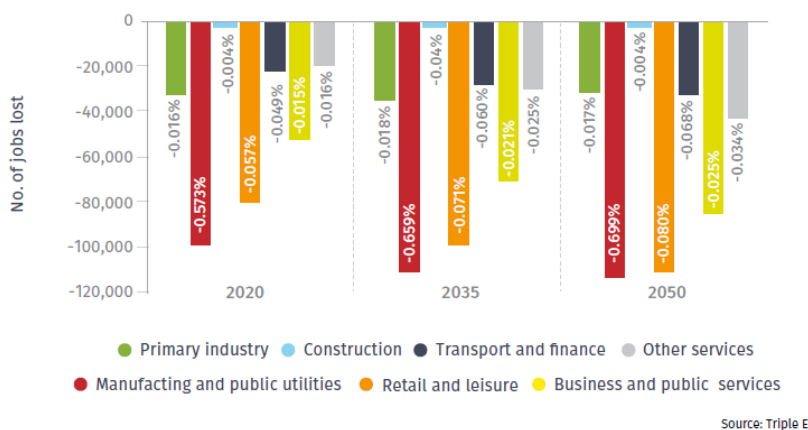
Σύμφωνα με τα στοιχεία που δόθηκαν από τις ομοσπονδίες που συμμετείχαν στην έρευνα της ETUC,

οι ακραίες καιρικές συνθήκες και οι σχετιζόμενες με αυτές φυσικές καταστροφές (υψηλές θερμοκρασίες, καταιγίδες, πλημμύρες κλπ) ευθύνονται για μείωση της παραγωγικότητας σε μια σειρά από κλάδους και συνδέονται όλο και πιο συχνά με εργατικά ατυχήματα και θανάτους. Σε πρώτη φάση, από τις ακραίες καιρικές συνθήκες επηρεάζονται κυρίως ο αγροτικός και κατασκευαστικός τομέας και οι εργαζόμενοι/ες στις μεταφορές. Βέβαια, η πρόσφατη εμπειρία, μας δείχνει ότι στις νέες ακραίες συνθήκες υπερθέρμανσης ακόμη και οι υπάλληλοι γραφείου κινδυνεύουν εξίσου, κυρίως λόγω των ακατάλληλων κτηριακών και θερμομονωτικών κατασκευών και ελλείψεων σε κλιματισμό στους χώρους εργασίας.

Source: Heat-shield

Οι δημόσιες υπηρεσίες

Ειδικά για τις δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν σήμερα το 16% της απασχόλησης στην ΕΕ, η έκθεση επισημαίνει ότι ένα σημαντικό τους τμήμα θα επηρεαστεί επίσης σημαντικά. Όπως υπογραμμίστηκε σε μια πρόσφατη μελέτη της EPSU, σε

περίπτωση ακραίων καιρικών φαινομένων, θα ασκηθούν έντονες πιέσεις τόσο σε κεντρικές όσο και σε τοπικές αρχές. Ιδιαίτερα ευάλωτες κρίνονται οι υπηρεσίες πολιτικής προστασίας και διαχείρισης καταστροφών καθώς και οι κοινωνικές υπηρεσίες, η εκπαίδευση και οι δημόσιες συγκοινωνίες. Ωστόσο, οι πιο σοβαρές επιπτώσεις αναμένονται για τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης και διάσωσης καθώς και για τον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, ο οποίος θα βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της καταπολέμησης των αρνητικών συνεπειών της κλιματικής αλλαγής.

Οι ευρωπαϊκές στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή

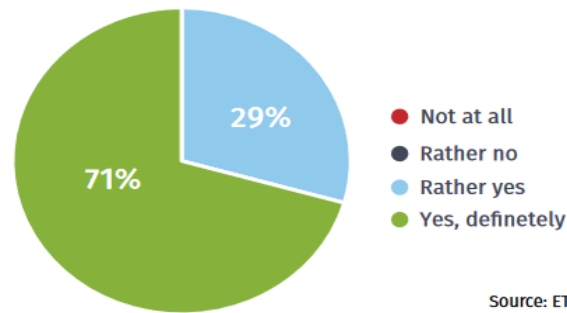

Το 2019 η ΕΕ ολοκλήρωσε μια πρώτη επισκόπηση των στρατηγικών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή για τα χρόνια που θα ακολουθήσουν. Τα κενά που εντοπίστηκαν, στην πορεία, είναι πολλά με σημαντικότερα την καθυστέρηση σχεδιασμού στρατηγικών σε εθνικό επίπεδο και την έλλειψη γνώσης για το μετριασμό των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων που συνεπάγεται η κάθε προσαρμογή σε τοπικό επίπεδο. Οι στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή που εκπονήθηκαν μέχρι στιγμής σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δεν περιλαμβάνουν συγκεκριμένες εκτιμήσεις κοινωνικο-

οικονομικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην απασχόληση και τις εργασιακές σχέσεις. Επιπλέον, όπως τονίζει η EPSU για τις δημόσιες υπηρεσίες και τον σημαντικό ρόλο που τους αποδίδεται στη διαδικασία προσαρμογής, πολύ λίγα προβλέπονται για την εξασφάλιση σταθερής και συστηματικής δημόσιας χρηματοδότησης σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Επίσης, ανύπαρκτα είναι μέχρι στιγμής και τα νομικά εργαλεία για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν για την υγεία τους λόγω των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην εργασία.

Στην έρευνα της ETUC φαίνεται ότι τα συνδικάτα γνωρίζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην εργασία

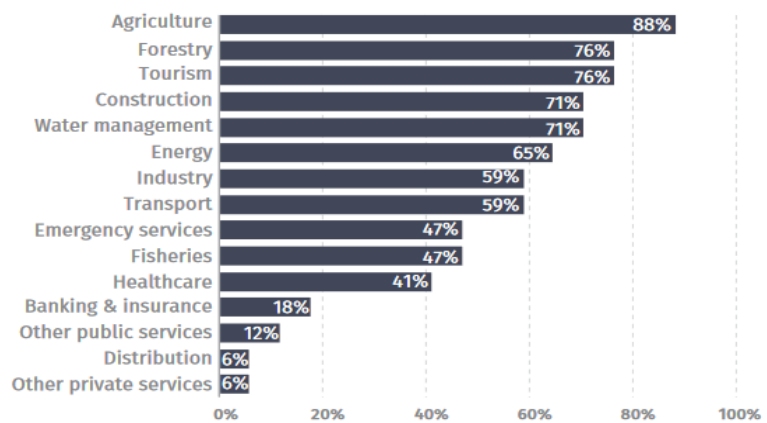
According to you, in your country, are climate evolutions / disruptions expected to have significant impacts on workers (employment, working conditions, safety, etc.)?

Source: ETUC questionnaire

Fig. 19 - ETUC questionnaire

According to you, which ones of the following economic sectors can be, in your country, potentially the most affected by climate change?

Source: ETUC questionnaire

Δράσεις των Συνδικάτων σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Τα συνδικάτα θα πρέπει να ενισχύσουν τη δυναμική του δημόσιου και κοινωνικού διαλόγου για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και να αναλάβουν δράσεις σε ευρωπαϊκό, εθνικό, τοπικό αλλά και τομεακό επίπεδο, οι οποίες μεταξύ άλλων είναι αναγκαίο να περιλαμβάνουν:

- Πρωτοβουλίες για την εισαγωγή και εφαρμογή εθνικών στρατηγικών προσαρμογής με την ενεργό συμμετοχή των εργαζομένων.
- Πρωτοβουλίες για την εισαγωγή νομοθετικών εργαλείων, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα οποία να αναγνωρίζουν τον αυξημένο κίνδυνο των εργαζομένων από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να θεσμοθετούν το πλαίσιο προστασίας τους.
- Διεκδίκηση και εξασφάλιση χρηματοδότησης μηχανισμών κοινωνικής προστασίας για την υποστήριξη των Κρατών Μελών σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης.
- Ανάληψη πρωτοβουλιών για την υιοθέτηση συνεκτικών και αποτελεσματικών εθνικών στρατηγικών προσαρμογής που θα βοηθούν στην πρόβλεψη και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, συμπεριλαμβανομένου του κοινωνικοοικονομικού αντίκτυπου για τον κόσμο της εργασίας.
- Ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας των εργαζομένων συμπεριλαμβάνοντας τις περιπτώσεις προστασίας από τις συνέπειες ακραίων καιρικών φαινομένων λόγω της κλιματικής αλλαγής

(π.χ. προσωρινή ανεργία, άμεσες επιδοτήσεις σε εργαζομένους και εταιρείες, σχέδια αποκατάστασης).

- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μελών τους για τους κινδύνους από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, συνολικά στον τομέα της εργασίας τους αλλά και στις εργασιακές σχέσεις και την υγεία τους.

Περισσότερες πληροφορίες για τις επιπτώσεις της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στην απασχόληση, τις εργασιακές σχέσεις και τις δημόσιες υπηρεσίες, στους ακόλουθους συνδέσμους της **ETUC** και της **EPSU**:

<https://www.etuc.org/en/adaptation-climate-change>

https://www.epsu.org/sites/default/files/article/files/2_EPSU%20Public%20services%20and%20adaptation%20to%20climate%20change%20for%20reading.pdf

Διοσκούρων 4 & Πολυγνώτου - Αθήνα 105 55 - Τ. 2103310080-81,

F: 2103310083 - info@kpolykentro.gr - www.kpolykentro.gr

 facebook.com/kpolykentro